

Gradivo za zборе delovnih ljudi

Vsebina

**Povzetek ekonomsko-finančne analize pogojev
za organiziranje TOZD v veletrgovini »Mercator«**

**Nekaj besed o vzorcu začasnega statutarnega
sklepa**

Vzorec statutarnega sklepa TOZD

Povzetek ekonomsko-finančne analize pogojev za organiziranje TOZD v veletrgovini »Mercator«

Pred konstituiranjem TOZD smo morali opravičiti njihov obstoj in delovanje z analizo najvažnejših ekonomsko organizacijskih in finančnih pokazateljev. Pri ustanavljanju TOZD bi upoštevali predvsem naslednje štiri kriterije:

— da je TOZD organizacijsko zaokrožena celota, ki je sposobna samostojno nastopati tako na tržišču kot tudi do drugih TOZD v okviru celotnega podjetja;

— da ustvarja s svojim delom tolikšen dohodek, da je zagotovljena enostavna in razširjena reprodukcija;

— da dosega tolikšen dohodek, da more zadovoljiti osebne in skupne potrebe delavcev;

— cilj upravljanja in ugotavljanja poslovnega uspeha v TOZD naj bo čim večja uspešnost in racionalnost.

Vsaka TOZD mora imeti na razpolago delovna sredstva, s ka-

terimi ustvarja dohodek, istočasno pa mora biti sposobna kriti vse svoje obveznosti. Pri merjenju poslovne uspešnosti smo upoštevali za izhodišče leto 1972, z organizacijskimi podatki pa smo segli več let nazaj, da bi čim boljše prikazali pretekli in bodoči razvoj našega podjetja.

Najprej smo zbrali podatke o nastanku in razvoju Veletrgovine Mercator, v obliki, kakršni je poslovala doslej in o doseženih poslovnih rezultatih.

Veletrgovina »Mercator«, import-export, Ljubljana je zaživelo kot podjetje »Živila« v letu 1949 in se ukvarjalo z grosistično dejavnostjo vse do leta 1962, ko se je pričel integracijski proces, ki je močno razširil predmet poslovanja podjetja, kajti nekdanjemu grosistu se je priključila še razvejana detajlistična mreža, proizvodni podjetji, podjetje, ki se ukvarja z investicijsko dejavnostjo in dve podjetji iz gostin-

stva. Organizacijsko se je podjetje oblikovalo v poslovne enote, obratne enote in organizacijsko enoto, ki je skrbela za koordinacijo dela med enotami. Del enot je samostojno obračunaval poslovni uspeh, del pa je imel združen obračun.

Nekateri izbrani finančni podatki že sami po sebi kažejo nagen razvoj podjetja. Celotni dohodek je narasel v obdobju 69/72 za 179%, dohodek pa za 149%, nabavna vrednost blaga se je povečala za 192% ter izdatki za 182%. Rast povečane amortizacije je znatnejša (indeks 69/72 = 198). Če upoštevamo večje razdobje, indeksi sploh niso primerljivi. Kot ilustracijo naj navedemo, da je znašal npr. celotni dohodek leta 1963 ca. 145 milijonov, leta 1972 pa 2.262 milijonov (preračunano v nove dinarje). Število zaposlenih se je od leta 1961, v katerem je bilo 196, dvignilo na 4.332 v letu 1972. Dohodek na

zaposlenega je dosegel leta 1961 13.506 din, od tega pa je znašala akumulacija 1.511 ali 11,19%, v letu 1972 se je pa dohodek povzpelo na 48.420 din, akumulacija pa na 16.997 ali 35% od dohodka na zaposlenega. Vidimo, da se je akumulativnost podjetja večala obenem z rastjo integracijskega procesa. Koefficient obračanja zalog je znašal leta 1961 14,03, v letu 1972 pa 9,7. Število klasičnih trgovin je naraslo v razdobju 62/72 za 83% (od 216 na 396), od 1 blagovnice se je njihovo število povzpelo na 12 v obdobju 10 let in samopostrežb je 65 več od nekdanjih 7 v letu 1962. Skupaj se je število vseh objektov povečalo za 114% v razdobju 62/72. Vrednost osnovnih sredstev se je dvignila od 7.408.298 din v letu 1962, na 344.773.825 din po nabavni vrednosti osnovnih sredstev. Odpisanost osnovnih sredstev je 56%, kar pomeni, da je dobra polovica osnovnih sredstev že na-

domeščena z amortizacijo, sedanja vrednost pa predstavlja 44% nabavne vrednosti (to stanje prikazuje bilanca v letu 1972). Osnovnim sredstvom pridružimo še lastna obratna sredstva, ki so v letu 1972 znašala 52.000.000 din, kar nam kaže obseg kapitala, s katerim je podjetje razpolagalo. Bilančni podatki pa v razdobju 10 let ne dajejo realne slike, ker smo prešli več načinov obračunavanja realizacije (sistem plačane realizacije in sistem fakturirane realizacije).

Značilnost trgovskega poslovanja v zadnjih nekaj letih je padec trgovinske marže (v razdobju 67/72 se je zmanjšala za 3,4 odstotka). Tako stanje je povzročila predvsem rast nabavnih cen, ki nam je kljub povečani produktivnosti zmanjševala dohodek, po drugi strani pa je bilo vedno več obratnih sredstev vezanih v zalogah. Naloga, ki nam jo nalaga zakon o obratnih sredstvih, pa duti naša težnja je, da bi bile zaloge čim prej pokrite z lastnimi obratnimi sredstvi.

Oblikovanje zadostnih lastnih obratnih sredstev nam je v preteklosti preprečevala tudi intenzivna investicijska dejavnost, kjer ni bil vselej primaren faktor rentabilnosti, ker je nanjo vplivali tudi integracijski proces. Kot vire financiranja novih objektov smo uporabili lastno akumulacijo in amortizacijo, iz tujih virov pa bančne kredite in kredite izvajalcev del. Del investicij in invest. vzdrževanje so financirale enote same. V podjetju smo za investicije oblikovali skupne sklade, do leta 1968 smo sredstva združevali v obliki najemnine, po letu 1968 pa v obliki povečane amortizacije, ki so jo bile enote dolžne odvajati. V letu 1972 je znašala skupna višina povišane amortizacije, rezervnega sklada

in ostalih skladov 73.631.543 din (od leta 1968 se je povečala za 264%). V letih 1964—72 smo realizirali iz skupnih sredstev 34 objektov v skupni vrednosti 169.084.798 din, poleg teh pa je vrsta enot zgradila tudi posamezne objekte iz lastnih sredstev. Z nekaterimi gospodarskimi ukrepi (npr. 30% depozit za vsako investicijo) se je obseg investiranja zmanjšal oziroma preneha pa tudi zaradi zakona o priskrbi lastnih obratnih sredstev.

Finančni rezultati v letu 1972 so v okviru celotnega podjetja zadovoljivi. Celotni dohodek je narasel za 31%, dohodek pa za 29%, osebni dohodki za 24%, obveznosti iz dohodkov pa kar za 85%, nasprotno pa se je delež iz dohodka, namenjen poslovnemu skladu, zmanjšal za 16%. Za leto 1973 znašajo obveznosti za odplačilo kreditov ca. 32.000.000 din, obveznosti za zadostitev zakona za priskrbo obratnih sredstev pa ca. 28.000.000 din. Razpoložljiva finančna sredstva naj bi v teku tega leta porabili predvsem za:

- obveznosti za že prejete kredite iz preteklih let,
- zadostitev zakonu o zagotovitvi trajnih obratnih sredstev.

Naši cilji v prihodnosti so izgradnja potrebnih kapacitet za grosistično in detajlistično dejavnost in posodobljanje poslovanja z računalniškim sistemom, od katerega pričakujemo predvsem ažurnost in ekonomičnost. Če se bodo pogoji gospodarjenja v bodoče stabilizirali, bosta rast in razvoj celotnega podjetja nemotena. V tem kratkem pregledu smo nanizali le delček podatkov iz prikazanih tabel in komentarja v delu analize, ki obravnava celotno podjetje. Finančna slika po stanju 31. 12. 1972 za celotno podjetje je naslednja:

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije

Aktiva	
Terjatve in aktivne časovne razmejitve	27.940.988,58 + 17.384.211,92

Pasiva	
obveznosti iz dohodka OD, drugih obveznosti in pasivnih čas. raz.	45.325.200,49

Finančne postavke smo v analizi podali bolj razčlenjeno, v tem povzetku pa smo jih zaradi razumljivosti združili. Osnovna sredstva predstavljajo v bilančni vsoti (ki znaša 751.903.257,37) 39,38%, obratna sredstva pa 51,17%. Pri podbilancah posameznih vrst sredstev nastane velik primanjkljaj pri virih obratnih sredstev, ki pa ga nadomestimo s presežkom pri virih sredstev skupne porabe, rezervnih sredstev in virih obratnih sredstev izven funkcije. To pomeni, da uporabljamo vire drugih sredstev, da nadomestimo primanjkljaj pri virih obratnih sredstev. Sami podatki kljub temu, da so skrženi na minimalno število postavk, dovolj zgovorno prika-

zujejo finančne razsežnosti podjetja.

Ko smo prikazali v analizi razvoj in stanje celotnega podjetja, smo glede na določila 2. tč. XXI ustavnega dopolnila in ekonomsko-tehničnih izhodišč, ki smo jih navedli v začetku povzetka analize pregledali možnosti za ustanovitev TOZD. Te se bodo ob konstituiranju in vpisu v register lahko preimenovali, začasno pa uporabljamo kar firme, ki so jih TOZD imele dosedaj. Obravnavali smo vsako TOZD zase in v skrajšani obliki bomo prikazali TOZD po enakem vrstnem redu, kot so zajete v analizi. Pri obravnavi vseh TOZD smo izhajali iz stanja v letu 1972.

TOZD ROŽNIK

Posluje kot enota s samostojnim obračunom in ima v svojem sestavu 18 prodajal in 2 samopostrežni trgovini, zaposluje pa 105 ljudi v letu 1972. V strukturi celotnega dohodka, ki znaša za leto 1972 din 50.846.091, predstavlja poglavitni delež realizacija trgovskega blaga (99,6%). Dosežena razlika v ceni znaša za leto 1972 15,2% dohodek pa 5.537.436 din, od tega pa namenijo za osebne dohodke 77%, za sklade 16%, za zakonske in pogodbene obveznosti 7%.

Dohodek so prigrisodarili v letu 1972 z 2.736.769 din poprečno

uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 1.307.475 din povprečno mesečno uporabljenimi obratnimi sredstvi, na zaposlenega pa so ustvarili mesečno 40.179 din prometa, povprečni mesečni osebni dohodek pa znaša 2363. Vrednost zalog je bila na dan 31. 12. 1972 2.494.148 din, povprečno pa so se obrnile v 19 dneh v letu 1972.

Enota ima majhne obveznosti za vračilo kreditov (za leto 1973 znašajo 3461 din) pa tudi obveznosti do skupnih vlaganj nima, pač pa ima po stanju 31. 12. 1972 že predplačilo v znesku 2.927.014 din. Kratak povzetek finančnih podatkov je sledeč:

I. Osnovna sredstva in sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vrednost osn. sred.	4.196.772,05	Poslovni sklad del za osn. sred.	3.085.088,34
popravek vred. osn. sred.	— 1.543.625,66		
sedanja vred. osn. sred.	2.653.146,00		
osnovna sred. v priprav.	196.603,24		
den. sred. in plasmaji za OS	235.339,10		
	3.085.088,34		3.085.088,34

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
den. sred. in naložbe	608.833,52 + 202.159,95	Sklad skup. porabe	810.993,47

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
den. sred. in terjatve	201.985,44 + 58.422,79	rezervni sklad	260.408,23

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
Zaloge	1.964.926,25	Poslovni sklad	1.443.578,38
Denarna sredstva	1.208.467,65	Kreditni za obr. sr.	215.967,27
Terjatve	185.710,94	Dobavitelji	935.608,45
	3.359.104,84		2.595.154,10
			— 763.950,74

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
Dvomljive in sporne terjatve in aktivne čas. raz.	188.503,62 + 503.368,58	Obveznosti iz OD, prisp. in pas. čas. raz.	691.872,20

I. Osnovna sredstva in sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred. os. sred.	345.266.207,99	poslovni sklad del za os. sred.	205.069.862,55
Popravek vred. os. sred.	— 193.574.100,62	kreditni dobavitelji za OS	90.094.856,29
sedanja vred. os. sred.	151.692.107,37		921.063,18
osn. sred. v priprav.	65.986.357,51		
terjatve, den. sred. in plasmaji za osn. sr.	78.407.317,14		
	296.085.782,02		296.085.782,02

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sred., naložbe in objekti sred. skup. porabe	34.537.847,83	sklad skup. porabe krediti in ost. viri sred. skup. porabe	36.395.057,26
	+ 10.629.902,05		8.772.692,62
			45.167.749,88

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sred., terjatve in naložbe rez. sred.	7.095.778,88	rezervni sklad drugi viri rez. sklada	13.077.405,94
	+ 7.091.432,10		1.109.805,04
			14.187.210,98

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge mat. in trg. blaga	214.945.648,32	poslovni sklad krediti za obr. sred.	19.629.470,10
denarna sredstva	52.282.510,30	ostali viri obr. sred.	3.871.982,88
terjatve	81.334.293,07	dobavitelji	190.932.304,01
plasmaji za obrat. sred.	36.196.389,68		349.663.295,31
	384.766.541,37		— 35.105.546,06

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva, naložbe in objekti sred. skup. porabe	621.316,67 + 97.244,42	sklad skupne porabe in krediti za sr. skup. por.	718.561,09

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva, naložbe in terjatve	165.568,34 + 26.427,45	rezervni sklad	191.995,79

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	2.570.462,88	poslovni sklad	1.056.950,35
denarna sredstva	901.918,43	kredit	2.307.076,57
terjatve	47.459,13	dobavitelji	894.336,11
plasmaji za obrat. sred.	1.717.777,20		4.258.363,03
	5.237.617,64		- 979.254,61

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve in aktivne časovne razmejitve	235.349,92 + 855.982,71	Obveznosti iz dohodka, oseb. dohodki in prispevki, pasivne čas. razmejitve	1.091.332,63

Od bilančne vsote 7.953.825,43 predstavljajo obratna sredstva 66%. Primanjkljaj pri virih obratnih sredstev nadomestijo viri ostalih sredstev, posebno viri obratnih sredstev izven funkcije. Za ustanovitev TOZD so podani vsi pogoji, ker obstajajo vse mož-

nosti za ustvarjanje dohodka v taki višini, ki bo zadoščala za kritje osebnih dohodkov zaposlenih, kritje potrebnih sredstev sklada skupne porabe in še akumulirati sredstva za razširjeno reprodukcijo.

TOZD »GRADIŠČE« — TREBNJE

Enota se je leta 1964 priključila k Veletrgovini »Mercator« kot posebna enota s samostojnim obračunom. Ukvarja se s trgovanjem na drobno. V svojem sestavu ima 17 prodajal, od tega 1 blagovnico in 1 samopostrežno trgovino in je zaposlovala v letu 1972 50 ljudi. V strukturi celotnega dohodka, ki znaša za leto 1972 24.110.172 din, predstavlja pglavlni delež realizacija trgovskega blaga (98,5%). Dosežena razlika v ceni znaša za leto 1972 13%. Dohodek v višini 2.257.209,00 so razdelili na osebne dohodke 69%, na sklade pa 23%. TOZD

je v letu 1972 gospodarila z 803.044 povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 213.095 din povprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi. Na zaposlenega je bilo ustvarjenega mesečno prometa za 39.649 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 5.166.572 din, koeficient obračanja zalog pa 5.

Odplačila kreditov v letu 1973 znašajo 9851 din, obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« znašajo na dan 31. 12. 1972 1.092.022 din, ki bodo odplačane predvidoma v letu 1974. Finančno stanje TOZD je naslednje:

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	3.883.148,82	poslovni sklad	480.220,89
denarna sredstva	636.995,42	kredit	1.583.362,05
terjatve	— 2.621.532,15	dobavitelji	660.353,57
plasmaji za obr. sr.	1.568.088,15		2.723.936,51
	3.466.700,24		- 742.763,73

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve in aktivne časovne razmejitve	79.852,26 + 572.932,33	obveznosti iz dohodka, osebni dohodki, prispevki in pasivne čas. razm.	652.784,59

Obratna sredstva predstavljajo od bilančne vsote 5.017.071,16 din 69,10%. Primanjkljaj pri virih obratnih sredstev nadomestijo viri ostalih sredstev, posebno viri obratnih sredstev izven funkcije. Navedeni podatki kažejo, da so podani vsi pogoji za ustanovitev

TOZD »Gradišče« Trebnje. Podani so vsi pogoji za doseganje dohodka v višini, ki bo zagotavljala pokrite osebnih dohodkov, potrebnih sredstev skupne porabe in sredstev, potrebnih za razširjanje materialne baze same TOZD kot celotnega podjetja.

TOZD PRESKRBA — TRŽIČ

Posluje s samostojnim obračunom in ima 25 klasičnih poslovnic, blagovnico in 2 samopostrežni trgovini. Zaposluje povprečno 143 ljudi v letu 1972 (izračunano na podlagi vkalkuliranih ur). V letu 1972 je dosegla 57.788.146 din celotnega dohodka. Pri realizaciji trgovskega blaga, ki predstavlja 98% celotnega dohodka je dosegla 15% razliko v ceni, od katere predstavlja dohodek 65% ali 6.053.562 din. Od tega so za osebne dohodke namenili 71%, za sklade pa 12%, ostalo pa je pobrala družba v obliki obveznosti.

S povprečno uporabljenimi 1.977.422 din osnovnimi sredstvi in 7.615.877 din obratnimi sredstvi so ustvarili povprečno 33.056 din prometa na zaposlenega. Zaloge so se obrnile povprečno v 66 dneh in so znašale 10.763.312 din 31. 12. 1972. V letu 1973 imajo 106.020 dinarjev obveznosti za vračilo kreditov, stanje dolga do skupnih sredstev pa znaša na dan 31. 12. 1972 9.034.039 din in bo lahko ob normalnih pogojih poslovanja odplačano v ca. 5 letih. Kratak pregled finančnega stanja prikazujemo v naslednjem pregledu:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vredn. osn. sr.	3.712.341,61	poslovni sklad za osn. sr.	2.049.440,39
— popravek vred. osn. sr.	— 1.886.708,33	kredit za osn. sr.	175.939,80
sedanja vred. osn. sr.	1.825.633,28	dobavitelji	26.012,20
obveznice in plasmaji	425.759,11		
	2.251.392,39		2.251.392,39

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sred. in naložbe	542.412,09 + 289.957,55	sklad skupne porabe	832.369,64

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva, naložbe in terjatve	160.743,53 + 447.999,30	rezervni sklad	608.742,83

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	7.548.053,21	poslovni sklad	1.107.473,55
denar. sredstva	903.975,49	kredit	7.979.202,47
terjatve	— 1.174.581,57	dobavitelji	1.518.565,16
plasmaji	7.578.374,60		10.605.241,18
	14.855.821,73		- 4.250.580,55

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve in razmejitve	526.489,26 + 3.512.623,70	obveznosti, osebni dohodki, prispevki in pasivne čas. raz.	4.039.112,96

Obratna sredstva predstavljajo 81% bilančne vsote, ki znaša 18.336.859,00 in primanjkljaj pri

njihovih virih predstavljajo obveznosti za plačilo prispevkov in pasivne časovne razmejitve. Eno-

ta je organizacijsko zaključena celota in posluje uspešno, zato ima vse pogoje, da se organizira

v skladu z ustavnimi amandmaji kot TOZD.

TOZD »PANONIJA« — PTUJ

»Panonija« trguje na debelo in drobno in samostojno obračunava poslovni uspeh, v svojem sestavu pa ima 45 prodajalnih klasičnega tipa, 4 samopostrežne trgovine in blagovnico, zaposluje povprečno 458 ljudi v letu 1972 na podlagi vkalkuliranih ur. Ustvarili so 278.954.711 din celotnega dohodka, od tega predstavlja trgovanje z blagom 96,1 %, pri katerem je dosežena razlika v ceni 9,5 %, dohodek pa predstavlja 67 % te razlike. Razmerje med osebnimi dohodki, skladi in obveznostmi do družbe je 63 : 17 : 20. Povprečni mesečni promet na zaposlenega je v letu 1972 znašal 47.982 din.

za njegovo doseganje pa so uporabili 7.038.581 din povprečno mesečno uporabljenih osnovnih sredstev in 32.587.111 din obratnimi sredstvi. Zaloge trgovskega blaga so po bilančnem stanju 1972 znašale 43.214.670 din, koeficient obračanja zalog pa je bil 7,9.

Obveznosti za odplačilo kreditov v letu 1973 znašajo 256.903 dinarje, obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« pa znašajo ob koncu leta 1972 19.509.679 din, pri tem pa stroški gradnje novega skladišča še niso upoštevani. Stanje virov in sredstev po podatkih bilance je naslednje:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije		Pasiva	
Aktiva			
nabavna vred.		poslovni sklad	9.129.176,66
osn. sred.	12.830.582,02	kreditni za osn. sr.	892.215,84
— popr. vred.		dobavitelji	24.139,25
osn. sred.	— 5.985.019,43		
sedanja vred.			
osn. sred.	6.845.562,59		
investicije, terjatve			
in plasmaji	3.199.969,16		
	10.045.531,75		10.045.531,75

II. Sredstva skupne porabe in njih viri		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva		sklad skupne porabe	3.778.666,64
naložbe in objekti	2.525.854,54	kreditni za sr. skup. por.	542.909,50
	+ 1.795.721,60		4.321.576,14

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva,		rezervni sklad	1.850.416,59
naložbe in terjatve	628.531,87		
	+ 1.221.884,72		

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev		Pasiva	
Aktiva			
zaloge	34.756.170,78	poslovni sklad	7.963.217,08
denarna sred.	4.624.725,98	kreditni	30.062.150,77
terjatve	22.975.940,63	dobavitelji	24.200.668,62
plasmaji	6.614.915,06		62.226.036,47
	68.971.752,35		— 6.745.715,88

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri		Pasiva	
Aktiva			
terjatve in aktivne časovne razmejitev	5.328.620,12	obveznosti iz pasivne časovne razmejitev	8.535.196,83
	+ 3.206.576,71		

Od bilančne vsote 87.500.290,63 dinarjev, ki predstavlja obenem tudi vsa sredstva, ji primanjkuje za 521.532,85 din virov, predvsem na račun obratnih sredstev.

Poslovni rezultati so zadovoljivi, enota je organizacijsko zaključena celota, zato ima vse pogoje za ustanovitev TOZD.

TOZD KAVARNA EVROPA

TOZD posluje s samostojnim obračunom. Ukvarja se z gostinjsko dejavnostjo. Povprečno število zaposlenih (izračunano na podlagi vkalkuliranih cen) je znašalo v letu 1972 63 ljudi. Celotnega dohodka je bilo doseženo za 5.081.842 dinarjev, kar je povečanje v primerjavi z letom 1971 za 20 %. Ekonomičnost poslovanja se je nekoliko poslabšala, kar je razvidno iz manjšega porasta dohodka kot celotnega dohodka. Doseženi dohodek je dosegel višino 2.461.853 dinarjev — je bil razdeljen takole: 8 % za

pogodbene in zakonske obveznosti, 84 % za osebne dohodke in 8 % za sklade.

Gospodarili so v letu 1972 z 926.612 din povprečnimi uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 480.484 din povprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi. Kreditov za osnovna in obratna sredstva nimajo, prav tako nimajo obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator«, nasprotno, po stanju 31. 12. 1972 prikazujejo pozitivni saldo v znesku 318.289 din.

Stanje sredstev je prikazano z naslednjo razčlenitvijo:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije		Pasiva	
Aktiva			
nabavna vred.		poslovni sklad	1.156.370
osn. sred.	1.987.424	kreditni za osn. sr.	—
popr. vred. osn. sred.	1.013.984	dobavitelji za osn. sr.	388
sedanja vred.			
osn. sred.	973.440		
ostalo	183.318		
	1.156.758		1.156.758

II. Sredstva skupne porabe in njih viri		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva		sklad skupne porabe	324.405
in naložbe	287.583		
	+ 36.822		

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva		rezervni sklad	92.167
in naložbe	57.106		
	+ 35.061		

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev		Pasiva	
Aktiva			
zaloge	313.079	poslovni sklad	264.432
denar. sred.	348.600	dobavitelji	81.136
terjatve	13.073		345.568
plasmaji	— 286.228		— 42.956
	388.524		

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri		Pasiva	
Aktiva			
dvojnoljive terjatve in aktivne čas. raz.	18.812	obveznosti iz dohodka, os. doh. in pasivne čas. razm.	— 8.348
	— 27.160		

Od bilančne vsote 1.908.783 predstavljajo obratna sredstva 21 odstotkov in so zadostna za njihov obseg poslovanja. Podatki kažejo, da ima TOZD možnost

ugotavljanja poslovnega uspeha ter posluje uspešno, ker daje garancijo in možnost, da posluje samostojno v okviru OZD Veletrgovine »Mercator«.

TOZD NEBOTIČNIK

TOZD posluje kot samostojna enota s svojim knjigovodstvom in svojim žiro računom. Predmet poslovanja je opravljanje kavarniških in barskih storitev. Povprečno število zaposlenih je 26 ljudi. V letu 1972 so dosegli 3.821.657 din celotnega dohodka, kar je za 29 % več kot v letu 1971. Od celotnega dohodka odpade na porabljena sredstva 53 % celotnega dohodka, na dohodek pa 47 odstotkov. Razmerje v delitvi je nekoliko slabše v letu 1972 kot v letu 1971, kar je posledica po-

večanja stroškov poslovanja. Dohodek, ki je znašal 1.323.636 din se je delil na OD 70 %, na pogodbene in zakonske obveznosti 7 % in na sklade 16 %.

V letu 1972 so gospodarili z 489.983 din povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 426.004 dinarjev povprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi. Kreditov za obratna in osnovna sredstva nimajo, prav tako ne izkazujejo obveznosti do skupnih vlaganj.

Stanje sredstev je prikazano z naslednjo razčlenitvijo:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije		Pasiva	
Aktiva			
nabavna vred.		poslovni sklad	640.891
osn. sred.	1.340.464	dobavitelji za osn. sr.	5.540
popr. vredn.			646.431
osn. sred.	756.308		
sedanja vrednost	584.156		
ostalo	63.275		
	646.431		

II. Sredstva skupne porabe in njih viri		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva,		sklad skupne porabe	256.826
naložbe,	167.553		
objekti in stvari			
skup. por.	63.029		
	230.582		
	+ 26.254		

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov		Pasiva	
Aktiva			
denarna sredstva	15.859	rezervni sklad	42.754
dolgoročni plasmaji	—		
terjatve	11.704		
	27.563		
	+ 15.191		

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	268.302	poslovni sklad	502.587
denar. sred.	310.330	dobavitelji	66.869
	578.632		569.456
			- 9.176

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve	31.142	razne obveznosti	8.812
aktivne čas. raz.	9.930		- 32.260
	41.072		

Od bilančne vsote 1,524.279 predstavljajo obratna sredstva 40 odstotkov in so zadostna za normalno poslovanje. Kreditov nimajo, prav tako ne obveznosti do

skupnih investicij. Podatki kažejo, da ima TOZD vse pogoje za samostojno poslovanje v okviru OZD Veletrgovine »Mercator«.

TOZD TMI

Tovarna mesnih izdelkov posluje kot enota s samostojnim obračunom. Podjetje ima 345 zaposlenih, izračunano na podlagi vkalkuliranih ur. V svojem sestavu ima tudi 15 prodajalnih mest in mesnih izdelkov. V letu 1972 so ustvarili 166,508.241 dinarjev celotnega dohodka ali za 27% več kot v letu 1971. Od doseženega celotnega dohodka odpade na porabljenih sredstvih 91 odstotkov, 9% pa na dohodek, ki se deli na OD, prispevke družbi in sklade podjetja. Ta razmerja so bila v letu 1972 naslednja: 75 odstotkov dohodka je bilo po-

rabljeno za OD delavcev, 8% za pogodbene in zakonske obveznosti in 18% za sklade.

Podjetje je v letu 1972 gospodarilo z 19,253.574 din povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 11,945.573 din povprečno mesečno uporabljenimi obratnimi sredstvi. Odplačila kreditov za osnovna sredstva za začetni sklad obratnih sredstev in za trajna obratna sredstva so znašala v letu 1972 138.170 din, za leto 1973 pa znašajo 148.162 din. Obveznosti iz skupnih investicij ne izkazujejo.

Stanje sredstev kaže naslednja razčlenitev:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred. osn. sred.	45,274.977	poslovni sklad	25,901.969
popr. vrednost osn. sred.	24,693.960	kredit	451.506
		dobavitelji	113.596
sedanja vrednost ostalo	20,581.017		
	5,886.054		
	26,467.071		26,467.071

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva in naložbe objekti	1,729.468	sklad skupne porabe	2,623.682
	33.446	kredit	165.943
	1,762.914		2,789.625
	+ 1,026.711		

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva naložbe	220.932	rezervni sklad	1,169.631
	8.217		
	229.149		
	+ 940.482		

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	5,289.416	poslovni sklad	7,668.916
denar. sred.	1,545.050	kredit	47.055
kupci	6,907.329	dobavitelji	8,119.373
razmerja z OZD	5,473.449		15,835.344
	19,215.244		- 3,379.900

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve	289.653	obveznosti iz dohodka	1,763.199
obračunane obvez.	337.220	del nerazporejenega dohodka	337.319
aktivne čas. raz.	60.840		
	687.713		2,100.418
	+ 1,412,705		

Od bilančne vsote 48,363.090 predstavljajo obratna sredstva 41%. Primanjkljaj pri obratnih sredstvih krijejo z viri ostalih

sredstev. Podatki kažejo, da ima podjetje pogoje za ustanovitev TOZD.

TOZD »EMBA«

Emba posluje kot enota s samostojnim obračunom. Podjetje ima zaposlenih 70 ljudi. V letu 1972 so ustvarili 81,688.269 dinarjev celotnega dohodka, kar predstavlja povečanje v primerjavi z letom 1971 za 56%. 88% celotnega dohodka predstavljajo porabljena sredstva, ki so se povečala napram letu 1971 za 58% t.j. za 2% več kot se je povečal celotni dohodek, kar kaže na zmanjšanje ekonomičnosti poslovanja, kar je nastalo vsled povečanja stroškov porabljenega materiala, povečanju proizvodnih storitev. Ti stroški so se povečali celo za 62%.

Dohodek, ki je znašal 9,973.066 dinarjev se je delil v naslednjem razmerju: osebni dohodki 31%, skladi 56%, zaknoske in pogodbene obveznosti 13%. Podjetje je v letu 1972 gospodarilo s 356.807 dinarji, povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 20,141.890 dinarji povprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi.

Odplačila kreditov so znašala v letu 1972 2,177.449 din, za leto 1973 pa znašajo 1,165.539 dinarjev. Obveznosti do skupnih vlaganj podjetje nima, po stanju 31. 12. 1972 ima preplačilo v znesku 2,292.930 din.

Stanje sredstev je naslednje:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred. osn. sred.	6,059.071	poslovni sklad	12,097.780
popravek vred. osn. sred.	5,704.394	kredit	5,500.000
	354.677		
ostalo	17,243.103		
	17,597.780		17,597.780

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
dolgoročne naložbe	907.145	sklad skupne porabe	350.000
	+ 350.000	ostali viri	907.145
			1,257.145

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	650.606	rezervni sklad	1,055.430
	+ 404.824		

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	10,947.776	poslovni sklad	16,719.554
denarna sredstva	10,802.486	kredit	11,161.086
kupci	4,668.363	dobavitelji	245.063
ostalo	1,919.556		28,125.703
	28,338.181		- 212.478

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve	804.946	obveznosti	14.597
		pasivne čas. raz.	658.969
			673.566
			- 131.380

Od bilančne vsote 48,298.659 predstavljajo obratna sredstva 60%. Delni primanjkljaj pri obratnih sredstvih krijejo iz postavk pod točko II. in III. Iz povzetka analize je razvidno, da so

podani pogoji za TOZD. Podjetje dosega dohodek v višini, ki krije OD zaposlenih, potrebe po sredstvih skupne porabe in še za formiranje skladov za potrebe razširjene reprodukcije.

TOZD »INVESTA«

Posluje kot enota s samostojnim obračunom. Ima 37 zaposlenih. S svojo dejavnostjo je v letu 1972 dosegla 58,287.888 dinarjev celotnega dohodka, kar je za 15 odstotkov več kot v letu 1971. Struktura celotnega dohodka kaže, da to predstavlja 86% realizacije trgovskega blaga, 12% realizacije neproizvodnih storitev in 2% ostalo. Podatki kažejo, da 86% celotnega dohodka odpade na porabljenih sredstvih, 14% pa na doseženi dohodek, ki je zna-

šal 7,927.835 din. Ta se je delil po naslednjem: 29% za osebne dohodke, 26% za sklade — 45% za prispevke družbi.

Enota je v letu 1972 gospodarila s 33,670.140 din povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 19,444.428 din povprečno mesečnimi uporabljenimi obratnimi sredstvi. Obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« Investa ne izkazuje, ima preplačilo v znesku 5,730.940 din.

Stanje sredstev je sledeče:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred. osn. sred.	136,084.911	poslovni sklad	64,570.177
popr. vred. osn. sred.	92,413.426	kredit	72,290.665
		ostalo	236.430
	43,671.484		
ostalo	93,425.738		
	137,097.272		137,097.272

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	134.724	sklad skupne porabe	2,380.785
dolgoročne naložbe	1,745.894	kredit	485.583
objekti in stvari	160.683		
	2,041.301		2,866.368
	+ 825.067		

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	35.558	rezervni sklad	194.115
terjatve	122.091	razmerje s skladom	
	157.649	skupnih rezerv	122.090
	+ 158.556		316.205

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloge	7,682.141	poslovni sklad	- 43,053.161
denarna sredstva	468.689	kredit	6,250.000
kupci	- 177.689	dobavitelji	- 1,284.698
razmerje z TOZD	- 51,597.741	ostalo	694.938
plasmaji	122.091		
	- 43,502.510		- 37,392.921
			- 6,109.589

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve	3,246.134	obveznosti iz dohodka	568.925
aktivne čas. raz.	6,339.178	obveznosti	
	9,585.312	iz odt. davkov	- 149.637
		obveznosti druge	16.182
		pasivne čas. raz.	2,165.427
			2,600.900
			- 6,984.412

Podatki o uspehu poslovanja kažejo, da obstajajo pogoji za organiziranje TOZD, ker ima pogoje za ustvarjanje dohodka v

taki višini, ki bo kril OD zaposlenih, ustvarjal sredstva za skupno porabo kot sredstva za razširjeno reprodukcijo.

TOZD IDRIJA

Posluje kot enota s samostojnim obračunom. V svojem sestavu ima 37 prodajal, od tega eno blagovnico in 5 samopostrežnih trgovin. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1972 241 ljudi; TOZD je v letu 1972 dosegla 89,986.206 din celotnega dohodka, kar je za 25% več kot v letu 1971. V doseženi realizaciji trgovskega blaga predstavlja čista razlika v ceni 13,364.629 din ali 15%. Dosežena razlika v ceni, povečana za izredne dohodke, je znašala 15,303.668 din. Ta se je delila na porabljen sredstva in dohodek v razmerju 32 : 68. Do-

hodek TOZD je znašal 10,405.425 dinarjev. Od doseženega dohodka se je porabilo za OD zaposlenih 68%, za sklade 19% in za pogodbene in zakonske obveznosti 13 odstotkov.

TOZD je v letu 1972 gospodarila s 6,880.625 din povprečno uporabljenimi osnovnimi sredstvi in 7,217.790 din povprečno mesečno uporabljenimi obratnimi sredstvi. Odplačila kreditov so znašala v letu 1972 458.163 din, za leto 1973 pa znašajo 75.667 din. Obveznosti do skupnih vlaganj znašajo 31. 12. 1972 17,103.218 dinarjev.

Stanje sredstev je naslednje:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred.		poslovni sklad	11,425.205
osn. sred.	9,202.930	kredit	461.676
popr. vred.		dobavitelji	13.200
osn. sred.	2,314.957		
	6,887.973		
ostalo	5,012.108		
	11,900.081		11,900.081

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
dolgoročne naložbe	648.448	sklad skupne porabe	1,498.444
objekti in stvari	45.436	kredit	44.057
	693.884		1,542.501
	+ 848.617		

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
dolgoročne naložbe	27.313	rezervni sklad	898.842
	+ 1,021.378	razmerje s skladi	149.849
			1,048.691

IV. Obratna sredstva in viri obratnih sredstev

Aktiva		Pasiva	
zaloga	15,171.922	poslovni sklad	1,682.538
denarna sredstva	1,911.370	kredit	1,337.627
kupci	2,773.450	dobavitelji	12,618.586
ostalo	582.956		
	20,439.698		15,638.750
			- 4,800.948

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve	229.224	obveznosti iz dohodka	1,730.071
	+ 2,930.951	pasivne čas. raz.	1,430.104
			3,160.175

TOZD krije primanjkljaj pri obratnih sredstvih s sredstvi pod točkami II., III.—V. Podatki kažejo, da obstajajo pogoji za TOZD. TOZD bo ustvarjala do-

hodek, ki bo pokrival OD zaposlenih, prispevke družbi, stroške za skupne potrebe in sredstva potrebna za odplačila anuitet.

TOZD »VRHNIKA«

Posluje kot samostojna poslovna enota z notranjim obračunom. Ima 21 poslovalnic, od tega eno blagovnico in 4 samopostrežne trgovine. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1972 123, celotnega dohodka pa je dosegla 46,180.363 din, 99% od tega predstavlja realizacija trgovskega blaga. Dosežena razlika v ceni znaša za leto 1972 16%. Dohodek v višini 4,722.142 din so razdelili na osebne dohodke 78%, na sklade

pa 8%. Na zaposlenega je bilo ustvarjeno mesečno prometa za 30,982,00 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 8,005.671 dinarjev, koeficient obračanja zalog pa 5,6. Obveznosti za odplačilo kreditov znašajo za leto 1973 16.460 din. Obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« TOZD nima, po stanju 31. 12. 1972 ima preplačilo v znesku 900.396 din. Finančno stanje TOZD je naslednje:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred.		poslovni sklad	6,273.960,46
osn. sred.	9,891.223,00	kredit za os. sr.	41,710,49
popr. vred.			
osn. sred.	4,992.054,36		
sedanja vred.			
osn. sred.	4,899.168,64		
osnovna sred. v			
pripr. in plasmaji			
za osn. sred.	1,416.502,31		
	6,315.670,95		6,315.670,95

II. Sredstva skupne porabe in njih viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva in		sklad skup. porabe	1,033.755,05
naložbe iz skl.		kredit	38.233,00
skup. por.	777.925,47		
	+ 294.062,58		1,071.988,05

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sred.		rezervni sklad	448.993,11
rez. skl.	345.474,08	razmerja s skladi	
dolgoročne naložbe	9.076,18	skupnih rezerv	105.249,75
dolgoročne terjatve	74.949,75		
	429.500,01		
	+ 124.742,85		554.242,86

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
zaloge	5,778.207,20	poslovni sklad	508.011,00
denarna sredstva	1,472.551,53	kredit	3,423.434,61
terjatve	512.711,90	dobavitelji	8,183.046,80
plasmaji za			
obr. sr.	369.546,61		
	8,133.017,24		
	+ 3,981.475,17		12,114.492,41

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njih viri

Aktiva		Zasiva	
terjatve in aktivne		obveznosti iz	
časovne razmejitev	195.065,85	dohodka, osebni	
	+ 832.811,85	dohodki, prispevki	
		in pas. čas.	
		razmejitev	1,027.877,70

Organizacijsko ima enota vse pogoje za ustanovitev TOZD. Tudi poslovni uspeh ji omogoča kritje vseh obveznosti, le finančno stanje ni docela enako real-

nemu, ker se v sklopu internega obračuna nekatere postavke vodijo skupno in bi jih bilo v bodoče potrebno ločiti.

zalog pa 21,6. Obveznosti za odplačilo kreditov znašajo v letu 1973 18.471 din. Obveznosti do skupnih vlaganj nima, po stanju

31. 12. 1972 ima preplačilo v znesku 1.135.244 din. Finančno stanje TOZD je naslednje:

TOZD »GRMADA«

Leta 1962 se je priključila k Veletrgovini »Mercator« kot poslovna enota z notranjim obračunom. V svojem sestavu ima 48 prodajal, od tega 10 samopostrežnih trgovin. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1972 298 in je dosegla 126.814.951 din celotnega dohodka. Pretežni del celotnega dohodka predstavlja realizacija trgovskega blaga, materiala in odpadkov (99,4%). Dosežena razlika v ceni je znašala 15,25%. Dohodek v višini 12.134.876 so razdelili na

osebne dohodke 82,75%, na sklade pa 9%. Na zaposlenega je bilo ustvarjenega mesečno prometa za 35.253 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 9.081.119 din, koeficient obračanja zalog pa 15,3. Obveznosti za odplačilo kreditov znašajo za leto 1973 160.422 din. Obveznosti do skupnih vlaganj nima, po stanju 31. 12. 1972 ima preplačilo v znesku 6.644.418 din. Stanje sredstev TOZD pa prikazuje naslednja analiza:

I. Osnovna sredstva in sredstva izločena za investicije

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred.		poslovni sklad	1.173.682,14
osn. sred.	7.734.644,48	kreditni za os. sr.	1.077.423,17
— popr. vred.			
osn. sred.	— 5.985.887,24		
sedanja vrednost			
os. sr.	1.748.757,24		
osnov. sred.			
v priprav.			
obveznice			
in plasmaji	502.348,07		
	2.251.105,31		2.251.105,31

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred.		poslovni sklad	7.335.259,78
osn. sred.	11.076.131,73	kreditni za osn. sr.	181.164,36
— popr. vredn. osn.			
sredstev	— 4.207.089,13		
sedanja vred.			
osn. sred.	6.869.042,60		
osnovna sr. v			
pripravi, obveznice			
in plasmaji	647.381,54		
	7.516.424,14		7.516.424,14

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sred.		sklad skup. por.	2.506.905,05
in naložbe iz		kreditni	1.033.669,65
skl. skup. por.	2.428.326,46		
	+ 1.112.248,24		3.540.574,70

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	81.229,49	sklad skupne porabe	1.790.926,69
dolgoročne naložbe	2.103.192,71	kreditni za	
objekti in stvari	60.356,29	sr. sk. por.	1.091.339,99
sredstva sklada		viri sred.	
stan. stavb	108.198,40	stan. st.	108.198,40
	2.352.976,89		
	+ 637.488,19		2.990.465,08

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov in njihovi viri

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva		rezervni sklad	501.079,86
rez. skl.	258.382,36	razmerja	
dolgoročne terjatve	54.966,78	s skl. sk. rez.	58.525,43
	313.349,14		
	+ 246.256,15		559.605,29

Aktiva		Pasiva	
denarna sr.		rezervni sklad	613.154,32
rez. skl.	438.484,47	razmerja s skladi	
dolgoročne terjatve	43.119,30	skupnih rezerv	52.544,95
	481.603,77		
	+ 184.095,50		665.699,27

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
zaloge	6.747.240,53	poslovni sklad	2.289.352,00
denarna sredstva	1.723.121,43	kreditni	3.407.543,36
terjatve	847.852,10	dobavitelji	10.876.810,52
plasmaji			
za obr. sr.	431.961,67		
	9.750.175,73		
	+ 6.823.530,15		16.573.705,88

Aktiva		Pasiva	
zaloge	5.439.283,97	poslovni sklad	611.657,00
denarna sred.	1.388.096,64	kreditni	2.744.559,25
terjatve	687.568,85	dobavitelji	5.721.727,76
plasmaji za ob. sr.	347.917,63		
	7.862.867,09		
	+ 1.215.076,92		9.077.944,01

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
terjatve in		obveznosti iz	
aktivne čas. raz.	1.100.812,63	dohodka, osebni	
	+ 244.337,31	dohodki, prispevki	
		in pas. čas.	
		razmejitev	1.345.149,94

Aktiva		Pasiva	
terjatve in		obveznosti iz dohodka,	
akt. čas. razmejitve	295.743,09	osebni dohodki,	
	+ 759.707,75	prispevki in pas. čas.	
		razmejitev	1.055.450,84

Organizacijsko ima enota vse pogoje za ustanovitev TOZD. Tudi poslovni uspeh ji omogoča kritje vseh obveznosti, le finančno stanje ni docela enako real-

nemu, ker se v sklopu internega obračuna nekatere postavke vodijo skupno in bi jih bilo v bodoče potrebno ločiti.

TOZD »EMONA«

Organizacijsko ima enota vse pogoje za ustanovitev TOZD. Tudi poslovni uspeh ji omogoča kritje vseh obveznosti, le finančno stanje ni docela enako real-

nemu, ker se v sklopu internega obračuna nekatere postavke vodijo skupno in bi jih bilo v bodoče potrebno ločiti.

Od leta 1962 deluje pri Veletrgovini »Mercator« kot poslovna enota z notranjim obračunom. V svojem sestavu ima 25 prodajal, od tega 5 samopostrežnih trgovin. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1972 161 in so ustvarili 67.161.875 din celotnega dohodka, katerega pretežni del (99,5%) predstavlja realizacija trgovskega blaga. Dosežena razlika v ceni znaša za leto 1972 15,25%. Dohodek 6.899.676 dinarjev so razdelili na osebne

dohodke 78%, na sklade pa 14,5 odstotka. Na zaposlenega je bilo ustvarjenega mesečno prometa za 34.606 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 4.311.348 dinarjev, koeficient obračanja zalog pa 15,6. Obveznosti za kredite za leto 1973 znašajo 14.657 din. Obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« znašajo na dan 31. 12. 1972 396.287 dinarjev, ki bodo odplačane v letu 1973. Finančno stanje TOZD je naslednje:

I. Osnovna sredstva in sredstva izločena za investicije

TOZD »HRANA«

K Veletrgovini »Mercator« se je priključila leta 1962 kot poslovna enota z notranjim obračunom. V svojem sestavu ima 35 prodajal, od tega 6 samopostrežnih trgovin. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1973 213 in so ustvarili 93.538.385 din celotnega dohodka. Pretežni del celotnega dohodka predstavlja

realizacija trgovskega blaga (98,75%). Dosežena razlika v ceni je znašala za leto 1972 15%. Dohodek v višini 8.733.492 din so razdelili 81,5% na osebne dohodke, 9% pa na sklade. Na zaposlenega je bilo ustvarjenega prometa za 36.132 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 7.397.175 din, koeficient obračanja

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred.		poslovni sklad	6.068.821,03
osn. sr.	8.653.349,26	kreditni za osn. sr.	213.460,50
— popr. vred.			
osn. sred.	— 2.756.544,27		
sedanja vred.			
osn. sr.	5.896.804,99		
osnovna sred.			
v pripravi obveznice			
in plasmaji	385.476,54		
	6.282.281,53		6.282.281,53

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva in naložbe	sklad skupne porabe
iz skl. sk. por.	kreditni za sr.
1,518.640,32	skupne porabe
+ 571.664,30	1,353.493,34
	736.811,28
	2,090.304,62

III. Rezervna sredstva in sredstva ostalih skladov

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva	rezervni sklad
dolgoročne terjatve	razmerja s skladi
228.932,07	skupnih rezerv
+ 143.700,20	350.489,09
	22.143,18
	372.632,27

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
zaloge	poslovni sklad
denarna sredstva	kreditni
terjatve	dobavitelji
plasmaji za obr. sr.	— 350.315,00
4,792.128,98	1,608.711,46
+ 684.038,98	4,217.861,50
	5,476.257,96

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
terjatve in aktivne čas. raz.	obveznosti iz dohodka, osebni dohodki in prispevki pasivne čas. raz.
54.076,50	872.152,91
+ 818.076,41	

Organizacijsko ima enota vse pogoje za ustanovitev TOZD. Tudi poslovni uspeh ji omogoča kritje vseh obveznosti, le finančno stanje ni docela enako real-

nemu, ker se v sklopu internega obračuna nekatere postavke vodijo skupno in bi jih bilo v bodoče potrebno ločiti.

TOZD »ŠPECERIJA«

Od leta 1962 deluje v sklopu Veletrgovine »Mercator« kot poslovna enota z notranjim obračunom. V svojem sektorju ima 24 prodajal, od tega 5 samopostrežnih trgovin. Povprečno število zaposlenih je znašalo v letu 1972 160. TOZD je dosegla v letu 1972 z navedenim številom zaposlenih in obstoječimi prodajalnami 71,759.402 din celotnega dohodka, katerega pretežni del, to je 99,5% predstavlja realizacija trgovskega blaga. Dosežena razlika v ceni je znašala 15,5%. Do-

hodek v višini 7,383.585 din so razdelili na osebne dohodke 79%, na sklade pa 10%. Na zaposlenega je bilo ustvarjeno mesečno prometa za 37.131 din. Zaloge trgovskega blaga po prodajni vrednosti so na dan 31. 12. 1972 znašale 7,120.140 din, koeficient obračanja zalog pa 10,2. Obveznosti za kredite za leto 1973 znašajo 48.124 din, obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« TOZD nima, po stanju 31. 12. 1972 ima preplačilo v znesku 2,225.252 din. Finančno stanje TOZD je naslednje:

I. Osnovna sredstva in sredstva izločena za investicije

Aktiva	Pasiva
nabavna vred.	poslovni sklad
osn. sred.	kreditni za os. sr.
— popravki vred.	9,574.598,62
osn. sred.	417.631,26
sedanja vred.	
8,988.181,73	
osnovna sredstva v pripravi obveznice in plasmaji	
1,004.048,15	
9,992.229,88	9,992.229,88

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva	sklad skupne po.
skupne porabe	kreditni za sr. sk. po.
dolgoročne naložbe in objekti	1,345.647,00
skupne porabe	719.600,94
1,821.590,78	
1,802.778,72	
+ 262.469,22	2,065.247,94

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva	rezervni sklad
rez. skl.	razmerja s skladi
dolgoročne terjatve	skupnih rezerv
155.041,83	302.713,53
41.476,05	44.489,70
196.517,88	
+ 150.685,35	347.203,23

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
zaloge	poslovni sklad
denarna sredstva	kreditni
terjatve	dobavitelji
plasmaji	— 974.991,00
5,237.099,15	2,642.186,70
1,332.403,09	7,559.174,02
456.935,00	
334.940,24	
7,361.377,48	
+ 1,864.992,24	9,226.369,72

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
terjatve in aktivne časovne razmejitve	obveznosti iz dohodka, osebni dohodki, prispevki in pas. čas. razmejitve
496.135,50	919.940,79
+ 423.805,29	

Organizacijsko ima enota vse pogoje za ustanovitev TOZD. Tudi poslovni uspeh ji omogoča kritje vseh obveznosti, le finančno stanje ni docela enako real-

nemu, ker se v sklopu internega obračuna nekatere postavke vodijo skupno in bi jih bilo v bodoče potrebno ločiti.

TOZD HLADILNICA

Posluje kot enota z notranjim obračunom. Ukvarja se s hladilniško dejavnostjo. Število zaposlenih je znašalo v letu 1972 41. Dosegli so 4,273.886 dinarjev celotnega dohodka, kar predstavlja zmanjšanje za 2% v primerjavi z letom 1971. Delitev celotnega dohodka na porabljenega sredstva in dohodek je bil v letu 1972 naslednji: 42% : 58% v korist dohodka. Doseženi dohodek,

ki je znašal 1,578.808 din, se je delil tako, da se je porabilo 64% dohodka za OD zaposlenih, 25% za sklade in 11% za redne prispevke.

Odplačila kreditov so znašala za leto 1972 349.212 dinarjev, za leto 1973 pa znašajo 357.255 din. Obveznosti do skupnih vlaganj na dan 31. 12. 1972 ne izkazuje, ima celo pozitivni saldo v znesku 4,350.162 din.

Stanje sredstev je naslednje:

I. Osnovna sredstva in sredstva izločena za investicije

Aktiva	Pasiva
nabavna vred.	poslovni sklad
osn. sred.	kreditni
popr. vred.	9,912.125
osn. sred.	4,707.296
sedanja vred.	
6,301.479	
osn. sred.	
13,936.263	
ostalo	
683.158	
14,619.421	14,619.421

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva	sklad skupne por.
dolgoročne naložbe	kreditni
objekti in stvari	vriti sred. stan. stavb
sred. skl. stan. hiš	345.239
500.293	19.445
2,150.724	500.293
	864.977
	— 1,285.747

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva	Pasiva
denarna sredstva	rezervni sklad
dolgoročne terjatve	razmerja s skladi
171.651	skupnih rezerv
+ 82.991	102.774
	151.868
	254.642

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
zaloge	poslovni sklad
denarna sredstva	kreditni
plasmaji	dobavitelji
ostalo	ostalo
62.220	2,612.684
17.524	34.124
693.633	94.318
4.326	15,169
777.703	
+ 1,978.592	2,756.295

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva	Pasiva
terjatve	obveznosti pas. čas. razm.
218.173	124.359
	612
	124.971
	— 93.202

Podatki kažejo, da so dani pogoji za ustanovitev TOZD. TOZD bo ustvarjala dohodek v taki vi-

šini, ki bo zadoščal za pokrivanje potreb delavcev in sredstva za razširjeno reprodukcijo.

TOZD »DETAJL«

Kot enota se je »Detajl« večkrat preoblikoval, kakor so pač narekivale potrebe ob integracijah. Ob koncu leta 1972 se je enota v Idriji odločila za TOZD s samostojnim obračunom, Detajl pa naj bi se preoblikoval v skupnost TOZD, evidenca o poslovanju pa se vodi v okviru internega obračuna. V skupnosti naj bi bile naslednje enote: Jelka z Velenjem, Logatec s Postojno, Liti-ja, Polje z Dolenjskimi Toplicami in Domžalami in Beograd. V svojem sestavu imajo te TOZD 1 veleblagovnico, 3 blagovnice, 15 samopostrežnih trgovin, 46 kla-

sičnih trgovin in 7 bifejev. Skupno so ustvarili 195.710.088 din celotnega dohodka, 99% tega z realizacijo trgovskega blaga. Dosežena razlika v ceni je znašala 16 odstotkov, dohodek pa 21.107.716 dinarjev. V dohodku predstavljajo osebni dohodki 75%, skladi 13 odst., zakonske in pogodbene obveznosti pa 12%. Mesečno so ustvarili 34.025 din na zaposlene-ga.

Obveznosti do skupnih skladov znašajo na dan 31. 12. 1972 61.023.184 din od tega za Veleblagovnico Beograd 59.058.701 din. Finančno stanje v skupnosti je naslednje:

I. Osnovna sredstva in sredstva izločena za investicije		Pasiva	
Aktiva		poslovni sklad	7.142.460,34
nabavna vred.		kredit	110.613,48
osn. sred.	9.437.910,55		
— popr. vred.			
osn. sred.	— 4.144.177,50		
sedanja vrednost			
os. sred.	5.293.733,05		
invest. obveznice			
in plasmaji	1.959.340,77		
	7.253.073,82		7.253.073,82

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri		Pasiva	
Aktiva		sklad skupne por.	5.820.021,34
denar. sredstva,		kredit	746.396,01
naložbe, objekti		viri sred. stan. stavb	175.023,24
in stvari skupne			
porabe	2.637.974,14		
	+ 4.103.466,45		6.741.440,59

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov		Pasiva	
Aktiva		rezervni sklad	
denarna sredstva		in razmerja s skladom	
in terjatve	1.398.752,40	skupnih rezerv	913.443,95
			— 485.308,45

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri		Pasiva	
Aktiva		poslovni sklad	— 2.072.645,00
zaloge	28.069.801,00	bančni krediti	14.362.963,82
denarna sred.	7.158.531,58	dobavitelji	37.305.961,63
terjatve	2.162.486,15		
plasmaji	1.796.441,46		
	39.187.260,19		
	+ 10.409.020,26		49.596.280,45

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri		Pasiva	
Aktiva		obveznosti iz doh. in	
terjatve in časovne		prispev. in pas.	
razmejnitve	2.005.964,25	čas. raz.	4.505.824,30
	+ 2.499.860,05		

Bilančna vsota 69.010.063,11 din je večja na pasivni strani, kar pomeni, da ima presežek pri virih v znesku 16.527.038,31 din. Finančna slika pa ni docela realna, ker je v sklopu internega obračuna več TOZD in bi morali upoštevati celoten interni obračun. Skupnost TOZD »Detajl« ust-

varja dohodek v zadovoljivi višini in ima vse pogoje za ustanovitev več TOZD. V kakšni sestavi pa bo skupnost TOZD obstajala, pa bodo odločili sami zaposleni na zborih delovnih ljudi. V okviru skupnosti naj bi obstajale naslednje TOZD:

Obveznosti za vračilo kreditov znašajo 12.444 v letu 1973, sama enota pa ima dolg do skupnih vlaganj 31. 12. 1972 3.632.594 din.

Ker ima samostojen obračun, je finančno stanje sledeče:

Vrednost osnovnih sredstev je 969.336,61 din, pri sredstvih skupne porabe pa je sklad skupne porabe večji kot sredstva (viri so večji za 90.862,05 din) prav tako rezervna sredstva (+ 94.866,01 dinarjev). Stanje obratnih sredstev pa je sledeče:

TOZD JELKA Z VELENJEM
Enota je poslovala s samostojnim obračunom in se ukvarjala s trgovino na drobno. Ima 10 klasičnih poslovalnic, 4 samopostrežne in eno blagovnico, v katerih je bilo leta 1972 zaposlenih 54 ljudi. Dosegli so 28.086.188 din celotnega dohodka, pri realizaciji trgovskega blaga pa 15% razlika v ceni. Dohodek v višini 2.695.118 din se je razdelil na osebne dohodke 73,3%, sklade 14,1% in pogodbene in zakonske obveznosti 12,6%.

Aktiva		Pasiva	
zaloge	4.479.140,17	poslovni sklad	598.601,72
denarna sredstva	296.470,48	kredit	557.826,14
terjatve	255.632,15	ostali viri in	
plasmaji	1.150.801,99	dobavitelji	2.101.729,30
	6.182.044,99		3.258.157,06
			— 2.923.887,73

Obratna sredstva izven funkcije imajo tudi vire večje (za + 203.754,55 din), vendar pa vsi presežki pri virih ostalih sredstev ne morejo kriti primanjkljaja pri virih obratnih sredstev v višini — 2.534.405,12 din. Primanjkljaj

TOZD LOGATEC S POSTOJNO	
65 zaposlenih opravlja svojo delovno dolžnost v 5 klasičnih trgovinah, 4 samopostrežnih trgovinah in blagovnici. Dosegli so 29.839.179 din celotnega dohodka in 15,4% razliko v ceni. Od dohodka, ki so ga ustvarili v znesku 2.861.773 din so namenili za osebne dohodke 79%, za sklade 10%, pogodbene in zakonske obveznosti pa v 10-odstotni višini. Enota Logatec ima v skupnih vlaganjih na dan 31. 12. 1972	

TOZD »LITIJA«	
Enota je dosedaj delovala v okviru Detajla z 12 klasičnimi trgovinami, eno blagovnico in 3 samopostrežnimi trgovinami in zaposlovala po stanju leta 1972 67 ljudi. Prigospodarila je 32.905.695 din celotnega dohodka in dosegla 15,5% razliko v ceni. Po obitku porabljenih sredstev od dosežene razlike v ceni in izrednih dohodkov se dohodek 3.373.770 din razdeli za osebne v višini 2.268.020 din, za sklade 378.500 din, za pogodbene in zakonske obveznosti pa 727.250 din. Obveznosti v skupne sklade enota zaenkrat nima, ker objekt,	

TOZD POLJE Z DOLENJSKIMI TOPLICAMI IN DOMŽALAMI	
Enota ima 22 prodajaln, od tega 5 samopostrežnih in zaposluje 113 ljudi, s katerimi je dosegla 59.577.891 din celotnega dohodka, pri prodaji trgovskega blaga pa 15,5% razliko v ceni. Dohodek v višini 5.713.912 din so razdelili v letu 1972 na osebne dohodke v višini 79%, sklade 12 odstotkov, in za pogodbene in zakonske obveznosti 9%.	

TOZD BEOGRAD	
Veleblagovnica posluje od 18. 7. 1972 in ima širok prodajni asortiment. Zaposluje po stanju I. polletja 1973 282 ljudi na podlagi vkalkuliranih ur. V I. polletju 1973 je dosegla 39.942.496,25 din celotnega dohodka, realizacija trgovskega blaga je bila 99,48%, neproizvodnih storitev pa 0,52%. Pri prodaji trgovskega blaga je bila dosežena 16,14% razlika v ceni, doseženi dohodek pa je znašal 4.969.812,79, od katerega so namenili 75,81% za osebne dohodke, 5,86% za sklade in 18,33 odstotka za pogodbene in zakonske obveznosti. Vrednost objekta je 60.374.880 din, delno je bil financiran z lastnimi sredstvi,	

predstavlja 34% bilančne vsote. Enota posluje samostojno in dosega dohodek, ki ji zadostuje za pokritje vseh obveznosti in za osebne dohodke, pa tudi za oblikovanje skladov, zato ima pogoje za ustanovitev TOZD.

preplačilo 1.596.446 din. Vrednost osnovnih sredstev je 1.823.637,11 dinarjev, pokriva jih poslovni sklad v višini 1.819.797,42 din in kredit za osnovna sredstva 3.839,69 din, zaloge trgovskega blaga znašajo po prodajni vrednosti 3.927.256,79 din. Ostala sredstva in njihovi viri so že združeni v okviru internega obračuna. Enota ima možnost, da oblikuje lastno TOZD, ker ima organizacijske in poslovne pogoje, le sredstva bi bilo še potrebno razdeliti.

ki je bil zgrajen, še ni dokončno obračunan. Po stanju 31. 12. 1972 ima presežek v višini 2.275.670 dinarjev, ki pa bo lahko kril obveznosti za novozgrajeni objekt. Osnovna sredstva so evidentirana v višini 1.878.993,69 din in so krita s poslovnim skladom, ostala sredstva pa so evidentirana v okviru internega obračuna združeno. Zaloge trg. blaga po prodajni vrednosti znašajo 1.878.993,69 din.

Enota je organizacijsko zaključena celota in ustvarja dohodek v zadostni višini za kritje vseh obveznosti, zato ima možnosti za ustanovitev TOZD.

V skupne sklade dolguje po stanju 31. 12. 1972 2.265.686 din. Ima za 3.188.030,76 din osnovnih sredstev, katerih vir je poslovni sklad v višini 3.081.256,97 din in kredit za osnovna sredstva v višini 106.773,79 din. Ostala sredstva so združena v okviru internega obračuna in jih bo potrebno še ustrezno razdeliti znotraj skupnosti TOZD. Zaloge po prodajni vrednosti znašajo 3.416.832,22 din.

Enota posluje uspešno in se lahko organizira kot TOZD, v okviru skupnosti »Detajl«.

pretežno večino pa predstavljajo izposojena sredstva (bančna in podjetniška) v višini 45.856.500 dinarjev ali 75,95% od investicijske vrednosti. Anuitete za najeta sredstva se odplačujejo iz skupnih sredstev. Zaloge trgovskega blaga znašajo 14.293.926,27 din. Vsi podatki so zajeti za I. polletje 1973.

Enota je organizacijsko zaključena celota in s te plati zadovoljuje pogoje za oblikovanje TOZD. Ker pa sama ne more trenutno kriti vseh obveznosti in jih pokriva lahko le s pomočjo ostalih enot, ima pogoje za ustanovitev TOZD v okviru skupnosti TOZD »Detajl«.

**TOZD TRGOVINA
NA DEBELO**

Ta TOZD bo obsegala trgovino na debelo, skladišče in transport. V letu 1972 je dosegla 590.758.228 dinarjev celotnega dohodka, kar predstavlja povečanje v primerjavi z letom 1971 za 32 odstotkov. Pretežni del celotnega dohodka odpade na realizacijo trgovskega blaga in sicer 95,6%. Dosežena razlika v ceni je 42.059.273 din ali 7,4% realizacije.

Dohodek je znašal 38.366.521 dinarjev ali 57,3% celotnega dohodka. Delitev dohodka pa je bila naslednja: 56% za osebne dohodke zaposlenih, 33% za pogod-

bene in zakonske obveznosti in 11% za sklade podjetja. Sorazmerno velik del ustvarjenega dohodka odpade na pogodbene obveznosti v primerjavi z ostalimi TOZD. Ta razlika nastopa predvsem zato, ker so posamezne TOZD nepravilno obremenjene s temi stroški.

Odplačilo kreditov za osnovna in obratna sredstva so znašala v letu 1972 2.423.971 din, za leto 1973 pa znašajo 724.000 din. Obveznosti do skupnih vlaganj pri Veletrgovini »Mercator« per 31. 12. 1972 ne izkazuje, ima pa pozitivni saldo v znesku 16.709.552 dinarjev.

Stanje sredstev je naslednje:

I. Osnovna sredstva in izločena sredstva za investicije

Aktiva		Pasiva	
nabavna vred. osn. sred.	20.721.092	poslovni sklad	9.183.461
popr. vrednosti osn. sred.	15.844.983	kredit	2.250.000
sedanja vrednost plasmaji iz posl. sred.	4.876.109	dobavitelji	66.800
ostalo	5.864.631		
	759.521		
	11.500.261		11.500.261

II. Sredstva skupne porabe in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	220.758	sklad skupne por.	5.419.858
dolgoročne naložbe	7.470.893	kredit	1.113.834
objekti in stvari	10.527	ostali viri	— 288.201
sredstva skladov stan. stavb	566.103	viri sred. stan. stavb.	566.103
	8.268.281		6.811.594
			— 1.456.687

III. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov

Aktiva		Pasiva	
denarna sredstva	713.639	rezervni sklad	1.581.100
dolgoročne terjatve	246.044	razmerje s skladi skupnih rezerv	344.497
	959.683		
	+ 965.914		1.925.597

IV. Obratna sredstva v funkciji in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
zaloge	42.040.830	poslovni sklad	13.105.414
denarna sredstva	10.708.739	kredit	30.990.972
kupci	22.315.980	dobavitelji	58.665.877
razmerja z org. združenega dela	60.474.128	dob. za nefakt. blago	— 3.414.818
plasmaji in posl. sredstva	2.690.645		
	137.230.322		98.347.445
			— 38.882.877

V. Ostala obratna sredstva in obratna sredstva izven funkcije in njihovi viri

Aktiva		Pasiva	
ostale terjatve	100.974	obveznosti	4.554.659
dvomljive in sporne terjatve	2.310.094	pasivne čas. raz.	1.740.672
aktivne časovne razmejitve	3.136.631		
	5.537.699		
	+ 757.632		6.295.331

TOZD trgovina na debelo je zaokrožena celota, ki ima vse pogoje za ustvarjanje dohodka in s tem do organiziranja TOZD. Pogoj poslovanja omogočajo, da

TOZD lahko formira dohodek v višini, da lahko krije osebne dohodke zaposlenih in ustvarja še del sredstev za sklade.

**DELOVNA SKUPNOST
SKUPNIH SLUŽB**

Za opravljanje zadev, ki so skupnega pomena za podjetje kot celoto in za opravljanje tistih zadev, za katere TOZD določijo, da se opravljajo skupaj, se formira Delovna skupnost skupnih služb. Naloge, ki jih bodo opravljale skupne službe bodo podrobno določene s samoupravnim sporazumom. Organizacija in sestava skupnih služb še ni dokončno

opredeljen, prav tako ne način financiranja.

To je kratek izvleček iz Ekonomsko-finančne analize pogojev za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela, ki jo je obravnaval in potrdil zbor delegatov na svoji 5. redni seji dne 28. 9. 1973. Istočasno obveščamo vse članke TOZD, da se z omenjeno analizo lahko bolj podrobno seznanijo pri delegatu oziroma upravi TOZD.

Nekaj besed o vzorcu začasnega statutarnega sklepa

Začasni statutarni sklep je eden izmed zelo važnih začetnih aktov, ki naj zagotavlja začetek dela v novoustanovljenih TOZD, in ki je hkrati pomemben sestavni člen v postopku za konstituiranje delovne organizacije.

ZAKAJ SPREJEMAMO ZAČASNI STATUTARNI SKLEP IN NATO ŠE STATUT TOZD?

Statut TOZD mora biti po ustavi in zakonu v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo (podjetje). Ker je v postopku konstituiranja predvidena sklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo v nadaljnji fazi, je možno sprejeti statut TOZD šele po sklenitvi tega sporazuma in ga hkrati usklajati s sporazumom. Za razdobje od ustanovitve TOZD do končnega sprejema statuta TOZD pa se uporablja začasni statutarni sklep.

Konstituiranje delovne organizacije je v tem:

1. — da se organizirajo TOZD — sprejme sklep o organiziranju TOZD,

— sprejme začasni statutarni sklep TOZD,

— izvoli delavski svet TOZD, če delavci TOZD odločijo, da določene funkcije upravljanja izvršuje ta organ,

2. da se sklene samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo in izvoli delavski svet delovne organizacije,

3. da se sprejmejo statuti TOZD v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo.

Začasni statutarni sklep je torej eden izmed prvih sklepov, ki ga naj sprejmejo delavci TOZD, takoj ali čimprej po sprejemu sklepa o organiziranju TOZD.

Začasni statutarni sklep je pomemben za oživitev samoupravljanja v TOZD, ker se na njegovi podlagi izvoli delavski svet TOZD in ker se z njim do končnega sprejema statuta TOZD urejajo najpomembnejše zadeve in odnosi v novoustanovljenem TOZD.

Vzorec začasnega statutarnega sklepa, ki ga objavljamo, je pripravljen za TOZD trgovske stroke, s tem da ga lahko ustrezno prilagodijo te TOZD, kakor tudi druge TOZD, za svojo uporabo.

Vsebina začasnega statutarnega sklepa je prilagojena določbam 46. člena Zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. l. SFRJ 22/73), ki veljajo za sprejemanje statuta TOZD. Zaradi tega bo mogoče določbe začasnega statutarnega sklepa uporabiti tudi kot podlago pri oblikovanju besedila statuta TOZD, s tem da bomo morali poprej počakati na sklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetju in z njim uskladiti statut TOZD. Koristno bo tudi, da se določbe začasnega statutarnega sklepa v tem vmesnem razdobju praktično preizkusijo ter se nato pri končnem sprejemanju statuta TOZD neustrezne določbe spremenijo oziroma dopolnijo.

Statutarni sklep TOZD (vzorec)

KAZALO

1. Uvodne določbe	čl. 1—2
2. Ime in sedež TOZD	čl. 3
3. Dejavnost TOZD	čl. 4
4. Organ upravljanja TOZD-DS	čl. 5—11
5. Kolektivni izvršilni organi TOZD	čl. 12—18
6. Individualni izvršilni organ TOZD	čl. 19—25
7. Delovna mesta s posebnimi pravicami in odgovornostmi	čl. 26
8. Sklepi, ki jih sprejmejo delavci neposredno	čl. 27—32
9. Odgovornost delegatov TOZD	čl. 33—39
10. Razporejanje dohodka TOZD	št. 40—43
11. Uporaba delovnih sredstev	čl. 44—46
12. Notranja kontrola	čl. 47—57
13. Način sprejemanja statuta in splošnih aktov TOZD	čl. 58—62
14. Prehodne določbe	čl. 63—65

Vzorec statutarnega sklepa TOZD

Na podlagi 30. člena Zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. l. SFRJ, 22/73), smo delavci TOZD dne na zboru delovnih ljudi z večino glasov vseh delavcev TOZD sprejeli naslednji

STATUTARNI SKLEP TOZD

1. Uvodne določbe

1. člen

S tem statutarnim sklepom TOZD se začasno urejajo posamezna vprašanja, zlasti glede imena, sedeža TOZD, dejavnosti, organa upravljanja, izvršilnih organov, načina neposrednega sprejemanja sklepov, odgovornosti delegatov, uporabi delovnih sredstev, notranje kontrole ter o načinu sprejemanja statuta in splošnih aktov TOZD.

2. člen

S tem statutarnim sklepom se urejajo odnosi in TOZD v razdobju od njegovega sprejema do sprejema statuta TOZD, ki bo sprejet najkasneje 60 dni po sprejemu samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator.

2. Ime in sedež TOZD

3. člen

Ime in sedež TOZD je:
Mercator, import-export, podjetje za trgovino, industrijo, inženiring, gostinstvo in storitve Ljubljana, Aškerčeva 3, s solidarno (varianta: subsidiarno) odgovornostjo.

Temeljna organizacija združenega dela s trgovsko, proizvodno in storitveno dejavnostjo Panonija, Ptuj, Osojnikova 1, s solidarno: (varianta: subsidiarno) odgovornostjo za obveznosti podjetja in TOZD.

3. Dejavnost TOZD

4. člen

Dejavnost TOZD, ki je vpisana v sodni register pri Okrožnem gospodarskem sodišču v je:

1.
2.

(Vpišite poslovni predmet prejšnje poslovne enote z vsemi spremembami iz registrskih sklepov).

4. Organ upravljanja TOZD-DS

5. člen

Organ upravljanja TOZD je delavski svet, ki šteje delegatov.

6. člen

Delavski svet TOZD oblikujejo delegati, voljeni s tajnim glasovanjem v posameznih prodajalnah, področnih skupinah prodajal in v drugih samostojnih delih TOZD. Delegati v DS se volijo tako, da je iz vsake prodajalne

področne skupine prodajal ali drugega dela samostojnega dela TOZD izvoljen najmanj en delegat in da je hkrati upoštevana struktura delavcev.

Po določbah prejšnjega odstavka se neposredno volijo:

v prodajalni število delegatov

v področni skupini naslednjih prodajal:

1. 2.
število delegatov

v samostojnem delu TOZD (npr. skladišče, transport) delegatov

7. člen

Mandatna doba delegatov, izvoljenih v DS TOZD, traja dve leti. V DS TOZD ne morejo biti izvoljeni direktor TOZD, vodilni delavci TOZD ter vodstveni delavci, ki vodijo več kot delavcev. Nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen v DS TOZD.

8. člen

Delavski svet TOZD ima zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

1. pripravi predloge:
 - a) statuta TOZD,
 - b) samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih o združenem delu,
 - c) drugih samoupravnih sporazumov in splošnih aktov TOZD,
 - d) letnega in perspektivnega plana in programa dela in razvoja TOZD,
 - e) drugih aktov pomembnih za delo in upravljanje TOZD;

2. sprejema sklepe o upravljanju TOZD v mejah pristojnosti po zakonu in po tem statutarnem sklepu;

3. odloča o pogodbah o združevanju družbenih sredstev za skupno poslovanje (5. čl. Zakona o prometu družbenih sredstev TOZD);

4. voli in razrešuje s tajnim glasovanjem kolegijske izvršilne organe TOZD;

5. izbere s tajnim glasovanjem po razpisnem postopku direktorja TOZD, kot individualni poslovodni organ TOZD ter člane kolegijskega poslovodnega organa (vodilne delavce);

6. rešuje kot organ druge stopnje zahteve delavcev, ki so jim bile kršene pravice iz združenega dela, po določbah samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu;

7. usklaja enotnost delovnega procesa ter poslovne in razvojne politike TOZD, v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo in drugimi ustreznimi samoupravnimi sporazumi;

8. odloča o stvareh, pravicah in denarnih sredstvih TOZD do višine din za posamezni primer, ob upoštevanju omejitev po zakonu;

9. skrbi za izvajanje tega statutarnega sklepa, samoupravnega sporazuma o združevanju ter samoupravnih sporazumov in splošnih aktov TOZD;

10. sklepa o drugih zadevah, za katere je pristojen po zakonu, samoupravnem sporazumu, temu statutarnemu sklepu in po splošnih aktih TOZD.

9. člen

Delegat v DS TOZD je dolžan, da dobro prouči vsako zadevo po prejšnjem členu, o kateri bo sodločal ter da obvesti o njej delavce, ki so ga izvolili ter da pred zasedanjem DS TOZD o pomembnejših zadevah dobi soglasje večine delavcev, ki so ga izvolili.

10. člen

Delegat, izvoljen v DS TOZD, osebno odgovarja za vestno opravljanje svoje funkcije, v skladu s pooblastili s tem statutarnim sklepom.

Delegatu, ki nevestno opravlja svojo funkcijo ali ki se neopravičeno ne udeležuje redno zasedanj DS TOZD, izreče DS javno kritiko.

Če gre za dokazano nevestnost delegata v pomembni stvari ali če se delegat trikrat zaporedoma ali petkrat v mandatni dobi neopravičeno ne udeleži zasedanja DS TOZD, predlaga DS TOZD odpoklic delegata.

Postopek za odpoklic delegata lahko uvedejo tudi delavci, ki so ga izvolili, če jih ne obvešča in če o pomembnejših zadevah ne zahteva poprej soglasje delavcev.

11. člen

Za postopek v zvezi s sklicevanjem sej, vodenjem sej ter izvrševanjem sklepov, obveščanjem in za druge zadeve v zvezi z delom delavskega sveta TOZD, DS TOZD sprejme svoj poslovnik.

5. Kolektivni izvršilni organi TOZD

12. člen

Kolektivni izvršilni organi TOZD so:

1. izvršilni odbor TOZD,
2. odbor za plan in za družbena sredstva TOZD,
3. odbor za splošni ljudski odpor.

Člane kolektivnih izvršilnih organov voli DS TOZD s tajnim glasovanjem za 2 leti. Nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen v isti kolektivni izvršilni organ.

13. člen

Izvršilni odbor TOZD šteje članov.

14. člen

Izvršilni odbor TOZD ima zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

1. izvršuje sklepe DS TOZD v zvezi z rednim poslovanjem TOZD, zlasti v blagovnem prometu in drugim poslovanjem v mejah registrirane dejavnosti TOZD,

2. usklaja poslovne odnose med TOZD in podjetjem ter med TOZD in drugimi TOZD, v okviru podjetja,

3. pripravlja predloge v zvezi z združevanjem družbenih sredstev TOZD, s podjetjem ali z drugimi TOZD za poslovne namene,

4. spremlja izvajanje plana prometa oziroma poslovanja TOZD ter predlaga DS TOZD

oziroma zboru delavcev TOZD ustrezne ukrepe za realizacijo tega plana,

5. odloča o drugih vprašanih poslovanja TOZD in o drugih zadevah v okviru pooblastil po tem statutarnem sklepu oziroma po splošnih aktih TOZD.

15. člen

Član izvršilnega odbora osebno odgovarja za vestno in strokovno opravljanje svoje funkcije.

Za dokazano nevestnost v pomembni stvari ali za trikratni zaporedni neopravičeni izostanek oziroma za petkratni neopravičeni izostanek v mandatni dobi, lahko DS TOZD člana izvršilnega odbora odpokliče. Odpoklic izvede DS TOZD s tajnim glasovanjem.

16. člen

Odbor za plan in za družbena sredstva šteje članov.

17. člen

Odbor za plan in za združena sredstva TOZD ima zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

1. sodeluje z DS TOZD pri pripravi letnega in perspektivnega plana in programa dela TOZD,

2. sodeluje z DS TOZD pri pripravi pogodb o združevanju družbenih sredstev TOZD za investicijske in druge razvojne namene,

3. pripravlja predloge:

- a) DS TOZD za odločanje o stvareh, pravicah in denarnih sredstvih TOZD do višine dinarjev,

b) zboru delavcev TOZD potom DT TOZD za odločanje o stvareh, pravicah in denarnih sredstvih TOZD nad din,

4. spremlja izvajanje sklepov DS TOZD in zbora delavcev TOZD glede pravnega uporabljanja družbenih sredstev TOZD,

5. odloča o drugih zadevah glede družbenih sredstev TOZD, zlasti za razvojne namene, po pooblastilu in po tem statutarnem sklepu in po splošnih aktih TOZD.

18. člen

Glede odgovornosti člana odbora za plan in za družbena sredstva TOZD veljajo določbe 15. člena tega samoupravnega sklepa.

6. Individualni poslovodni organ TOZD

19. člen

Individualni poslovodni organ TOZD je direktor TOZD.

Direktorja TOZD izbere za dobo štirih let s tajnim glasovanjem DS TOZD po razpisnem postopku, ki se določi s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih v združenem delu in zakonom.

Za direktorja TOZD je lahko izbrana oseba, ki poleg, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjuje še naslednje pogoje

20. člen

Po preteku štiriletne dobe se opravi za direktorja TOZD ponovna izbira po javnem razpisu.

Direktor TOZD je lahko ponovno izbran.

21. člen

Direktor TOZD ima kot individualni poslovodni organ TOZD zlasti naslednje pravice in odgovornosti:

1. pripravlja in izvaja sklepe DS TOZD ter kolektivnih izvršilnih organov TOZD;
2. zastopa TOZD v mejah pravic, ki so določene v tem statutarnem sklepu in so vpisane v sodni register ter podpisuje firmo in ime TOZD;
3. sklepa pogodbe za TOZD v mejah pravic po tem statutarnem sklepu vpisanih v sodni register,
4. daje splošna ali posebna pooblastila drugim osebam, v mejah vsebine in obsega svojih pravic;
5. skrbi za zakonitost dela TOZD;
6. vodi in usklaja poslovanje TOZD, organizira delovni proces v TOZD in skrbi za doseganje plana in programa dela TOZD;
7. odloča o stvareh, pravicah in denarnih sredstvih TOZD do višine din, ob upoštevanju omejitev po zakonu;
8. odgovarja za pravilni tehnološki postopek dela v TOZD in za pravilno ravnanje z delovnimi sredstvi in za njihovo vzdrževanje, kolikor ni ta odgovornost prenesena na druge osebe;
9. odgovarja skupaj s šefom računovodstva za pravilnost in pravočasnost računovodske službe in periodičnih obračunov ter zaključnih računov TOZD;
10. opravlja vse druge posle, za katere je pooblaščen z zakonom, s tem statutarnim sklepom in s splošnimi akti TOZD.

22. člen

Če direktor TOZD spozna, da splošni akt ali posamični akt TOZD nasprotuje zakonu oziroma predpisom, ali da posamični akt nasprotuje samoupravnemu sporazumu, statutu podjetja ali statutu in splošnim aktom TOZD, opozori na to organ, ki je tak akt sprejel.

Če organ kljub opozorilu vztraja pri svojem aktu, mora direktor TOZD predlagati pristojnemu organu občinske skupščine, naj izvršitev akta zadrži.

23. člen

Direktor TOZD osebno odgovarja za vestno strokovno pravilno in zakonito opravljanje svojih obveznosti.

Direktor TOZD je odgovoren za neizpolnitev svojih obveznosti in za druge kršitve obveznosti v združenem delu, ki jih stori po svoji krivdi.

24. člen

Če direktor TOZD težje krši svoje dolžnosti oziroma ne izpolnjuje pomembnejših obveznosti, lahko DS TOZD na predlog samoupravne delavske kontrole pred potekom reelektijske dobe izvede postopek za njegov odpoklic.

Odpoklic izvede DS TOZD s tajnim glasovanjem.

25. člen

Zoper sklep o odpoklicu organa po 15., 18. in 24. členu je možen ugovor v 15 dneh na zbor delavcev TOZD.

Sklep zbora delavcev TOZD o odpoklicu je končan.

7. Delovna mesta članov kolegijskega poslovodnega organa (vodilna delovna mesta)

26. člen

Delovna mesta članov kolegijskega poslovodnega organa (vodilna delovna mesta) v TOZD so:

1. vodja komerciale
2. vodja računovodstva
3. tehnični vodja
4. vodja splošne službe
5.

8. Sklepi, ki jih sprejmejo delavci neposredno

27. člen

Delavci TOZD odločajo neposredno o neodtujljivih pravicah po ustavi in zakonu na zboru delavcev TOZD ali na več posamičnih zborih in z referendumom.

28. člen

Zbor delavcev TOZD se praviloma skliče za celoten TOZD.

O posameznih zadevah odloča zbor z večino vseh delavcev TOZD, kolikor ni z zakonom določena 2/3 večina ali drugačna kvalificirana večina.

Če zaradi krajevnosti oddaljenosti ni mogoče sklicati zbora delavcev celotnega TOZD na enem mestu, se skliče več posamičnih zborov. Določbe o potrebni večini glasov se uporabijo skupno za vse posamične zore TOZD.

Skupno odločitev za vse posamične zore ugotovi predsednik DS TOZD na podlagi zapisnikov posamičnih zborov.

29. člen

Zbor delavcev izvoli predsednika in najmanj dva člana predsedstva zbora in zapisnikarja, praviloma za dve leti.

O načinu glasovanja, ki je lahko javno ali tajno, odloča zbor sam. Če zbor delavcev odloča o pravicah delavca iz združenega dela, mora vedno obvezno obvestiti delavca, ki ima končno besedo pred glasovanjem. O pravicah delavca iz združenega dela je obvezno tajno glasovanje.

Zbor delavcev sklicuje predsednik predsedstva zbora na lastno pobudo, na zahtevo DS, sindikalne organizacije ali najmanj 1/3 delavcev TOZD ali posameznega dela TOZD.

30. člen

Zapisnik zbora delavcev mora vsebovati podatke o številu navzočih delavcev, o številu vseh delavcev TOZD ali posameznega dela TOZD, če gre za posamičen zbor.

Za posamezne odločitve mora biti v zapisniku točno število delavcev, ki so glasovali za predlog ter delavcev, ki so glasovali proti

predlogu in ki so se vzdržali glasovanja.

Zapisnik zbora hrani kot trajno listino, predsedstvo zbora ter DS TOZD in splošna služba TOZD.

31. člen

Na zboru delavcev se sprejmejo neposredno praviloma naslednje zadeve:

1. letni in perspektivni plan in program dela in razvoja TOZD,
2. zaključni račun TOZD,
3. samoupravni sporazum o združevanju v podjetju z 2/3 večino glasov vseh delavcev TOZD,
4. statut podjetja z večino glasov vseh delavcev TOZD,
5. statut TOZD z večino glasov vseh delavcev TOZD,
6. določajo predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu, z večino glasov vseh delavcev TOZD,
7. sprejmejo pismeno pogodbo o združevanju družbenih sredstev TOZD z večino glasov vseh delavcev TOZD, razen za primere, o katerih odloča DS TOZD,
8. sprejemajo druge odločitve, ki jih ustava in zakon, samoupravni sporazumi in splošni akti podjetja, skupnosti TOZD in TOZD dajejo v neposredno odločanje delavcem TOZD.

32. člen

Delavci TOZD odločajo o svojih neodtujljivih in drugih ustavnih pravicah in pravicah, ki jih imajo po zakonu, statutarnem sklepu, samoupravnih sporazumih ali splošnih aktih TOZD z referendumom, v primerih, v katerih je odločitev možna s pismeno izjavo »za« ali »proti«.

Za odločanje o posameznih zadevah iz prejšnjega člena, lahko zbor delavcev po zaključni obravnavi sklene, da se opravi z referendumom, če šteje, da je ta oblika odločanja primernejša, da bi z njo omogočili večjemu številu delavcev TOZD udeležbo v odločanju.

9. Odgovornost delegatov TOZD

33. člen

Razen delegatov, ki jih volijo posamezne prodajalne področne skupine prodajal ali drugi samostojni deli TOZD v DS TOZD po 6. členu tega statutarnega sklepa se neposredno volijo delegati TOZD za urejanje pomembnih zadev v TOZD, v skupnosti TOZD in v podjetju.

34. člen

Delegati TOZD se zlasti volijo za naslednje zadeve:

— za izdelavo predloga samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje,

— za izdelavo predloga samoupravnega sporazuma o enotnih merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov,

— za pripravo pogodbe o združevanju družbenih sredstev TOZD v poslovne namene,

— za pripravo pogodbe o združevanju družbenih sredstev TOZD za razvoj oziroma investicijske namene,

— za druge pomembne skupne zadeve v razmerjih z drugimi TOZD, s skupnostjo TOZD in s podjetjem, za katere sodi zbor delavcev TOZD, da naj jih urejajo neposredno voljeni delegati.

35. člen

Delegati TOZD za zadeve iz prejšnjega člena se praviloma volijo za dobo 2 let, razen v primerih, ko gre za enkratne ali posamične naloge, ki niso trajnega značaja, tako da lahko preneha naloga delegata z ureditvijo posamične zadeve.

36. člen

Delegati TOZD imajo pravico in dolžnost, da zastopajo interese delavcev TOZD, razen v primeru, če so ti interesi v dokazano škodo drugim TOZD, skupnosti TOZD, podjetju ali družbeni skupnosti.

37. člen

Delegati TOZD so dolžni da: — sproti obveščajo delavce TOZD o vseh pomembnih vprašanih, ki so jim poverjena v reševanje oziroma v zastopanje,

— o pomembnih vprašanih dobijo soglasje večine delavcev TOZD na posamičnih ali skupnem zboru delavcev TOZD, z referendumom ali z anketo,

— o spornih vprašanih pravilno obveščajo delavce TOZD, da se ne odločajo v smislu 36. člena, v škodo drugih.

38. člen

Delegat, ki šteje, da kljub objektivnemu obveščanju delavci TOZD zahtevajo, da zastopa predloge ali odločitve, ki bi bile po njegovem mnenju škodljive drugim, v smislu 36. člena tega statutarnega sklepa, ima pravico, da predloži zboru delavcev TOZD pismeno izjavo, da ne želi več biti delegat, z ustrezno obrazložitvijo.

Kolikor zbor delavcev ne spremeni škodljivih predlogov ali odločitev, ali ne prepriča delegata, da gre za odločitve, ki niso v škodo drugim, mora delegata na njegovo željo razrešiti.

39. člen

Delegat, ki nevestno in nestrokovno zastopa interese delavcev TOZD, oziroma ki ne izpolnjuje svoje obveznosti, odgovarja delavcem TOZD.

Zbor delavcev TOZD lahko izreče delegatu javni opomin, če nevestno in nestrokovno opravlja svojo funkcijo. Za dokazano nevestnost in nestrokovnost delegata v pomembni stvari, ki bi povzročila škodljive posledice za TOZD ali za druge, lahko zbor delavcev TOZD odpokliče delegata.

10. Razporejanje dohodka TOZD

40. člen

Dohodek, ki ga doseže v posameznem poslovnem letu, ugotavlja in razporeja TOZD, v skladu s svojim splošnim aktom o razporeditvi dohodka ter samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom ter zakonom o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in dohodka TOZD (Ur. l. SFRJ 71/72).

Razporejeni dohodek po prejšnjem odstavku izkaže TOZD v svojem zaključnem računu.

Dohodek ugotovljen z zaključnim računom, sme TOZD po kritju osebnih dohodkov in zakonitih obveznosti, uporabiti za namene po svojem samoupravnem sporazumu ali splošnem aktu o razporeditvi dohodka, šele ko je sprejet zaključni račun po določbah 31. člena tega statutarnega sklepa.

41. člen

Samoupravni sporazum o enotnih merilih za delitev dohodka in OD TOZD, združenih v podjetje Mercator, se upošteva pri oblikovanju samoupravnega sporazuma ali splošnega akta o razporeditvi dohodka TOZD.

42. člen

Glede na medsebojno solidarno (ali subsidiarno) odgovornost po samoupravnem sporazumu o združevanju v podjetje in združevanje sredstev za opravljanje poslov skupnega pomena, se za obračun z družbeno skupnostjo in poslovnimi partnerji sestavi skupen zaključni račun in skupen periodični obračun (17. člen).

43. člen

S samoupravnim sporazumom o enotnih merilih za delitev dohodka in OD TOZD in s samoupravnim sporazumom ali s splošnim aktom o razporeditvi dohodka TOZD, se uredijo podrobnejše določbe glede razporejanja in delitve dohodka TOZD.

11. Uporaba delovnih sredstev

44. člen

Delovna sredstva TOZD so družbena sredstva ter se morajo uporabljati po ustreznih strokovnih in tehnoloških navodilih in normah, tako da zagotavljajo kar najboljši delovni učinek ob normalni obrabi.

45. člen

Za uporabo delovnih sredstev TOZD po prejšnjem členu in za redno vzdrževanje in varovanje delovnih sredstev skrbi oseba, ki so ji delovna sredstva vročena.

Če delovna sredstva niso vročena posamezni osebi, se določi s posebnim, posamičnim ali splošnim aktom način vzdrževanja in varovanja delovnih sredstev in odgovornost zanje.

Kolikor ni sprejet posamičen ali splošni akt po prejšnjem odstavku, skrbi za delovna sredstva v posamezni prodajalni poslovodja prodajalne, za delovna sredstva v drugem samostojnem delu TOZD vodja oziroma odgovorni delavec tega dela TOZD.

Za delovna sredstva, za katera se ne da opredeliti odgovornost po prejšnjih odstavkih, odgovarja direktor TOZD.

46. člen

Delovna sredstva, ki postanejo zaradi fizične izrabljenosti ali tehnične oziroma siceršnje zastarelosti nerabna, se izločijo iz uporabe.

O izločitvi iz uporabe odloča DS TOZD.

12. Notranja kontrola

47. člen

Notranja kontrola v TOZD je:
— samoupravna delavska kontrola,
— kontrola tehnologije dela.

48. člen

Samoupravno delavsko kontrolo izvaja svet delavske kontrole, ki šteje pet članov in jih volijo s tajnim glasovanjem delavci TOZD. Najmanj trije člani sveta delavske kontrole morajo biti delavci neposredne proizvodnje oziroma prometa blaga. Svet delavske kontrole se voli za dobo dveh let.

V svet delavske kontrole ne more biti izvoljen direktor TOZD in ne vodilni delavci TOZD, kakor tudi ne člani kolektivnega poslovodnega organa TOZD.

Nihče ne more dvakrat zaporedoma biti izvoljen v svet delavske kontrole.

49. člen

Kontrola tehnologije dela se s samoupravnim sporazumom o združevanju v podjetju združi v podjetje, ki izvaja zlasti preventivno enotno kontrolo glede upoštevanja zakonitih predpisov ter ustreznih pravilnikov iz področja blagovnega prometa in finančne poslovanja.

50. člen

Samoupravna delavska kontrola obsega zlasti nadzor in podvzemanje ustreznih ukrepov, glede:

1. pravilnega izvajanja samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje, skupnost TOZD, statuta podjetja, statutarnega sklepa TOZD in samoupravnih sporazumov in splošnih aktov TOZD;

2. pravilnega poslovanja TOZD, v skladu z akti po 1. točki ter v skladu s poslovno moralo in dobrih poslovnimi običaji;

3. pravilnega gospodarjenja in ravnanja z družbenimi sredstvi TOZD, ter zlasti z delovnimi sredstvi;

4. pravilnega finančnega in materialnega poslovanja;

5. pravilnega zagotavljanja pravic vsakemu delavcu TOZD iz medsebojnih razmerij v družbenem delu, zlasti pa glede zaščite pri delu;

6. pravilnega izvajanja veljavnih določb glede delitve dohodka TOZD in osebnih dohodkov delavcev TOZD;

7. pravilnega izvajanja vseh neodtujljivih in drugih pravic delavcev TOZD.

51. člen

Samoupravna delavska kontrola ima zlasti preventivne naloge, to je, pravočasno ugotavlja nepravilnosti in opozarja kršitelje, še predno pride do pomembnejših posledic.

52. člen

Vsak delavec TOZD ima pravico in dolžnost, da nepravilnost, ki jo ugotovi v zvezi s svojim delom ali pa jo sicer neposredno ugotovi, nemudoma pisмено prijavi samoupravni delavski kontroli.

53. člen

Svet samoupravne delavske kontrole mora na podlagi pisмене prijave obvezno uvesti preiskavo.

Če ugotovi, da gre za lažje kršitve zadev po 50. členu tega statutarnega sklepa, opozori kršitelja ter ga napoti, da bo v bodoče pravilno delal.

54. člen

Če svet delavske kontrole ugotovi težje kršitve zadev po 50. členu, ki predstavlja kršitve delovnih obveznosti, odstopi zadevo svetu za obravnavo kršitev delovnih obveznosti.

Če svet delavske kontrole ugotovi, da predstavlja kršitev zadev po 50. členu tega statutarnega sklepa tudi kaznivo dejanje, odstopi prijavo svetu za obravnavo kršitev delovnih obveznosti in pristojnemu javnemu tožilcu.

55. člen

Če svet delavske kontrole ugotovi, da predstavlja kršitev zadev po 50. členu kršitev samoupravnih dolžnosti ter da ne pridejo v poštev postopki po prejšnjem členu, izreče kršitelju opozorilo, da naprej pravilno dela.

Če gre za težje kršitve samoupravnih dolžnosti, predlaga postopek zoper individualni ali zoper kolektivni izvršilni organ po 15., 18. ali 24. členu tega statutarnega sklepa.

56. člen

Direktor TOZD, vodilni delavci TOZD ter vsi drugi delavci TOZD, so dolžni pomagati svetu delavske kontrole pri opravljanju njegovih nalog ter mu nuditi vse potrebne podatke in vse potrebno gradivo.

Vsako oviranje dela sveta delavske kontrole ali neizvršitev njegovih naročil šteje kot težja kršitev delovnih dolžnosti.

57. člen

Člani sveta delavske kontrole ne smejo biti zaradi izvrševanja svojih nalog, niti v teku mandatne dobe niti pozneje izpostavljeni kakršnimkoli nepravilnim postopkom ali šikanam.

Če se član sveta delavske kontrole čuti v teku mandatne dobe ali pozneje kakorkoli oviranega ali ogroženega pri delu ali siceršnjih odnosih, mora na njegovo vlogo predsednik delavskega sveta takoj uvesti ustrezen postopek po 15., 18. ali 24. členu tega statutarnega sklepa.

13. Način sprejemanja statuta in splošnih aktov TOZD

58. člen

Predlog statuta TOZD pripravi delavski svet TOZD, ki lahko za to poprej določi posebno delovno skupino.

Predlog statuta TOZD objavi delavski svet za najmanj 15 dni delovni skupnosti TOZD.

59. člen

Statut TOZD sprejemajo delavci TOZD na zboru delovnih ljudi z večino glasov vseh delavcev TOZD.

60. člen

Statut TOZD mora biti v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v podjetje in s statutom podjetja.

61. člen

Glede sprejemanja splošnih aktov TOZD veljajo enake določbe kot za statut TOZD.

62. člen

Glede sprejemanja samoupravnih sporazumov TOZD veljajo določbe zakona o postopku in o potrebni večini.

Kolikor v zakonu ni določen poseben postopek ali posebna večina, za sprejemanje samoupravnega sporazuma, velja zanj enak postopek kot za statut TOZD.

14. Prehodne določbe

63. člen

Kolikor posamezne zadeve niso urejene s tem statutarnim sklepom, se zanje uporablja ustava ali zakon ter smiselno statut podjetja in splošni akti podjetja oziroma enote, kolikor niso v nasprotju z ustavo in zakonom.

64. člen

Do sprejema statuta TOZD in izvolitve novih organov, delajo dosedanji DS enote ter individualni in kolektivni izvršilni organi naprej kot organi TOZD.

65. člen

Ta statutarni sklep so delavci TOZD sprejeli na zboru delavcev, z večino glasov vseh delavcev TOZD ter začne veljati 8 dan po njegovi objavi.

Predsednik zbora delavcev TOZD:

Glasilov delovne skupnosti veletrgovine »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja centralni delavski svet veletrgovine »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Lombardo, Marjan Pogačnik, Jože Rener, Janez Rozman, Mirko Rupelj, Stane Vrhovec, Ivanka Vrhovčak — Glavni urednik: Marjan Pogačnik — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tiska: tiskarna »Toneta Tomšiča«, Ljubljana
Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov